

Asia: 1/41/2016

Lausuntopyyntö yleisen tietosuoja-asetuksen täytäntöönpanotyöryhmän (TATTI) mietinnöstä ja työryhmän ehdotuksesta hallituksen esitykseksi uudeksi tietosuojalaiksi

1 luku. Yleiset säännökset

Yleiset kommentit

Ei lausuttavaa.

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Ei lausuttavaa.

2 luku. Käsittelyn oikeusperuste eräissä tapauksissa

Yleiset kommentit käsittelyn lainmukaisuutta koskevasta 3 §:stä.

2 momentti antaa lainmukaiselle käsittelylle julkishallinnossa riittävän laajat rajat.

Yleiset kommentit erityisiä henkilötietoryhmiä koskevasta 5 §:stä ja rikostuomioita ja rikkomuksia koskevasta 6 §:stä.

-

Tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamiseen lapselle sovellettavan ikärajan tulisi olla:

-

Ikärajaa koskevat perustelut

-

3 luku. Valvontaviranomainen

Yleiset kommentit suullista käsittelyä seuraamuslautakunnassa koskevasta 16 §:stä

Hallinnollisten sakkojen määräämisessä tulisi käyttää kansallista liikkumavaraa vähemmistöön jääneiden työryhmän edustajien perustein.

Suullinen käsittely:

Hallinto-oikeus toteaa 16 §:n säännöksen asia huomioon ottaen sinänsä perustelluksi. LHH: Ensisijaisesti hallintolainkäyttölaki on kuitenkin tarkoitettu käytettäväksi vai tuomioistuintoiminnassa.

Salassapito:

Ehdotuksen 20 §:n 3 momentissa on erityissäännössäännös asianosaisen oikeudesta saada tieto ilmoituksen tekijän henkilöllisyydestä. Henkilötietojen luovuttamisesta viranomaisten henkilörekistereistä on kuitenkin voimassa yleislakina ehdotuskohdassakin mainittu laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (julkisuuslaki). Näin ollen on perustellumpaa lausua nimenomaan viranomaisen asiakirjoihin liittyvästä asianosaisen tiedonsaantioikeudesta ja sen rajoittamisperusteista julkisuuslain 11 §:n 2 momentissa ja säätää viittaussäännös nyt valmisteilla olevaan lakiin.

Muut yleiset kommentit valvontaviranomaista koskevasta 3 luvusta.

-

4 luku. Oikeusturva ja seuraamukset

Yleiset kommentit käsittelyn viivästymistä koskevasta 23 §:stä.

Normaalin muutoksenhakusäännöksen sisältämässä ehdotuksen 22 §:ssä tulee olla selkeästi säänneltynä myös se, mikä muutoksenhakutie on ajateltu seuraamuslautakunnan määräämiin hallinnollisiin sakkoihin tai rajoituksiin ja kieltoihin.

Ehdotus sisältää 23 §:ssä uudenlaisen oikeussuojakeinon, viivästysvalituksen. Tällaisen sääntelyn tarvetta yleisemmällä tasolla arvioitiin muutama vuosi sitten oikeusministeriön työryhmämietinnön 2008:5 pohjalta. Saatujen lausuntojen perusteella valmisteltiin keväällä 2012 uusi ehdotus käyttöalaltaan rajoitetummasta viivästysvalitusjärjestelmästä, mutta myös sen toimivuuteen ja tarpeellisuuteen suhtauduttiin lausuntokierroksella varsin kriittisesti. Lausuntopalautteen perusteella päätettiin tuolloin luopua viivästysvalitusjärjestelmän käyttöönotosta. Tämä ratkaisu oli erittäin järkevä hallinto-oikeuden näkökulmasta.

Nyt kysymyksessä olevassa ehdotuksessa viivästysvalituksen käyttöala on aiempaa rajatumpi. Se koskee vain tietosuojavirastoa ja valitus on mahdollista tehdä vain, jos se ei ole antanut pyydettyä edes käsittelyaika-arviota. Mikäli tällaista sääntelyä halutaan, 23 §:ssä tulee vielä

selvyyden vuoksi todeta, että asian käsittely hallinto-oikeudessa raukeaa, kun tietosuojavirasto antaa sitä pyytäneelle käsittelyaika-arvion tai ratkaisee asian.

Ensisijaisesti ehdotetusta 23 §:stä tulee luopua. Vaikka tämän tyyppistä sääntelyä löytyykin Keski-Euroopasta, Suomessa tehokkaiden oikeussuojakeinojen voidaan todellisuudessa katsoa selkeämmin täyttyvän kantelumahdollisuudella laillisuusvalvojille eli oikeuskanslerille ja eduskunnan oikeusasiamiehelle yhdistettynä rikosoikeudelliseen ja vahingonkorvausoikeudelliseen vastuuseen. Tietosuojaviraston mahdollisesta passiivisuudesta johtuvia ongelmia ei pidä siirtää hallinto-oikeuksien ratkaistaviksi. Erillissääntelyä asiasta ei tarvita.

Tulisiko yleisen tietosuojasetuksen 83 artiklan mukaisia hallinnollisia sakkoja voida kohdistaa myös viranomaisiin ja julkishallinnon elimiin?

-

Perustelut

-

Mikäli vastaus hallinnollisten sakkojen kohdistamista viranomaisiin koskevaan kysymykseen on ei, pyydetään esittämään näkemys vaihtoehtoisesta seuraamusjärjestelmästä.

-

Muut yleiset kommentit oikeusturvaa ja seuraamuksia koskevasta 4 luvusta.

-

5 luku. Tietojenkäsittelyn erityistilanteet

Yleiset kommentit henkilötietojen käsittelyä journalistisia, akateemisen, taiteellisen tai kirjallisen ilmaisun tarkoituksia varten koskevasta 27 §:stä.

Ei lausuttavaa.

Yleiset kommentit tieteellisiä ja historiallisia tutkimustarkoituksia sekä tilastollisia tarkoituksia varten tapahtuvaa käsittelyä koskevasta poikkeuksista ja suojaustoimista

Ei lausuttavaa.

Muut yleiset kommentit tietojenkäsittelyn erityistilanteita koskevasta 5 luvusta.

Ei lausuttavaa.

Laki rikoslain 38 luvun 9 §:n ja 10 §:n 3 momentin muuttamisesta

Yleiset kommentit tietosuojarikosta koskevasta 9 §:stä.

-

Muut mahdolliset kommentit

Muita huomioita työryhmän mietinnöstä ja ehdotuksesta hallituksen esitykseksi

Esityksen arvioinnissa uuden tietosuoja-asetuksen vaikuttavuudesta tuomioistuinten asiamääriin on viime vuosien uudistuksille tyypillinen viesti. Nyt todetaan, että yleinen tietosuoja-asetus voi vaikuttaa asiamääriin jossain määrin valvontaviranomaisen toimivallan laajenemisen ja valituskelpoisten päätösten mahdollisen lisääntymisen vuoksi, mutta vaikutus ei todennäköisesti ole merkittävä. Johtopäätös ei perustu mihinkään. Sillä nollataan perusteetta esityksessä ehdotettujen uusien muutoksenhakusäännösten budjettivaikutukset tuomioistuimille. Samaan aikaan tuomioistuinlaitoksen kehysbudjetointi on erittäin tiukka. Hallinto-oikeuksien näkökulmasta perusoikeuksien edellyttämän oikeusturvan takaaminen on jatkuvasti yhä haasteellisempaa. Joku arvio vaikutuksista myös tuomioistuimille pitää tehdä tässäkin ehdotuksessa.

Jos ajatellaan nyt kysymyksessä olevia tietosuoja-asioita, vaikuttavuutta hallinto-oikeuksille ei ratkaise ainoastaan muutoksenhakujen määrä, sillä voidaan arvioida, että ne tulevat eu-oikeudellisen sääntelynä vuoksi varmasti olemaan laadullisesti vaativia lainkäyttöasioita. Lisäksi henkilötietoja sisältäviä asiakirjoja koskevia tietopyyntöjä tulee myös hallinto-oikeuksille yhä enenevässä määrin käsiteltäväksi hallinto-oikeuksien omia asiakirjoja koskevana. Niiden aiheuttamaa työmäärää ei nykyisellään ole lainkaan tilastoitu, vaikka se on yhä merkittävämpi.

Vainionpää Suvi

Helsingin hallinto-oikeus - Ylituomari Liisa Heikkilä